

MNOŽSTVOVÉ ZBERY

„Plat' Tol'ko, Koľko Vyhadzuješ“ (PTKV)

„Pay As You Throw“ (PAYT)

**„Chrániť seba a ZEM
a spravodlivo platiť za odpady“**

Marek Kurinec
hlavný aktivista DES

Dubnická
Environmentálna
Skupina

Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Ekonomicko - finančný nástroj :

- **na úhradu nákladov**

(zber, preprava, zhodnocovanie, zneškodňovanie, propagácia, informovanosť, ...)

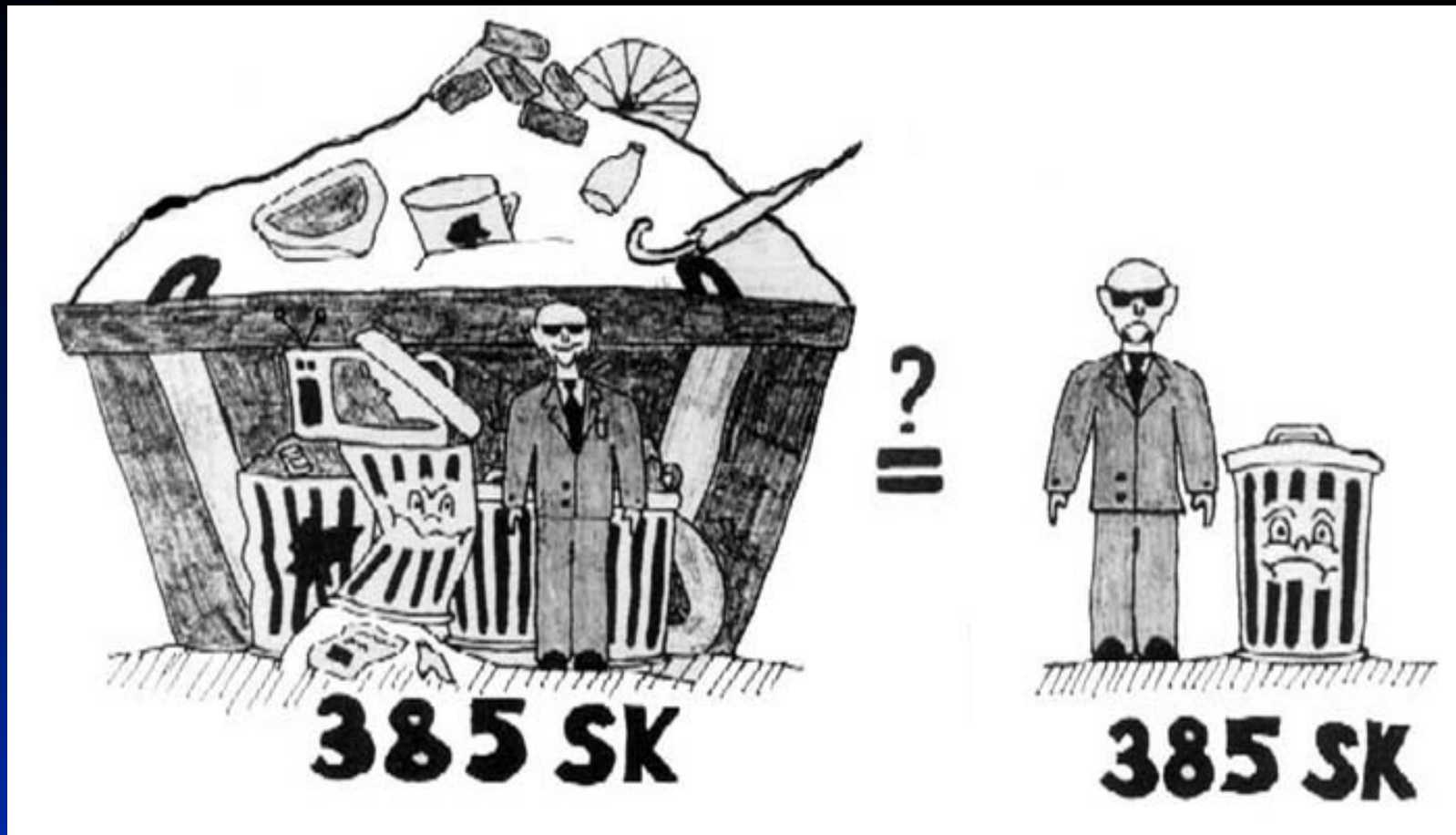
- **na usmernenie správania sa**

(pôvodcov odpadu (občanov, podnikateľov, úrady a inštitúcie, organizácie, ...)

- **na riadenie odpadového (surovinového) hospodárstva**

(viac prevencie a minimalizácie, triedenia a kompostovania, menej skládkovania a spaľovania)

Paušálny poplatok na osobu

Je nespravodlivý a nemotivačný

Hlavné dôvody pre zavedenie množstvových zberov

Environmentálne prínosy

- znižovanie množstva odpadov
- znižovanie zneškodňovania odpadov
- zvyšovanie zhodnocovania surovín

Ekonomická motivácia pôvodcov

Ekonomické prínosy

- znižovanie nákladov na odpad. hospodárstvo
- zvyšovanie príjmov za suroviny
- zlepšenie výberu miestneho poplatku za KO

Spravodlivosť výšky poplatkov

Princíp „Plat' toľko, koľko vyhadzuješ“

Princíp „Znečisťovateľ platí“

Zlepšenie menežovania odpadového hospodárstva

Prehľad o pôvodcoch a prúdoch odpadov

Čo je to „Množstvový zber“ ?

MNOŽSTVO

=

OBJEM

(litre)

alebo

VÁHA

(kilogramy)

odpadov

je zber komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov, pri ktorom ich pôvodca platí poplatok ustanovený podľa **osobitného zákona** vo výške, ktorá je priamo úmerná množstvu týchto odpadov vyprodukovaných pôvodcom za daný čas.

(zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov).

Osobitný zákon (zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne a drobné stavebné odpady)

Sadzba poplatku za KO a DSO

(Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady)

§ 78

Sadzba poplatku

(1) Sadzba poplatku je

- a) najmenej 0,10 Sk a najviac 1,60 Sk za jeden liter alebo dm^3 komunálnych odpadov alebo drobných stavebných odpadov alebo najmenej 0,20 Sk a najviac 5 Sk za jeden kilogram komunálnych odpadov alebo drobných stavebných odpadov,
- b) najmenej 0,20 Sk a najviac 3,30 Sk za osobu a kalendárny deň, ak v obci nie je zavedený množstvový zber.

Druhy množstvových zberov

- 🌐 Kontajnerovo - intervalový
- 🌐 Vrecový
- 🌐 Vážiaci
- 🌐 Žetónový (visačkový), Nálepkový
- 🌐 Hybridné (kombinované)
- 🌐 ďalšie („automatový“, ...).

Kontajnerovo - intervalový

Stručná charakteristika :

Platba podľa :

- počtu zberných nádob (1 ks, 2 ks, ...),
- veľkosti zberných nádob (60 l, 110 l, 1.100 ...),
- intervalu zvozu (1x za 2 týždne, 1x za týždeň, 2x za týždeň, ...).

Kontajnerovo – intervalový zber

hlavné výhody a nevýhody

- žiadne náklady na zavedenie systému
- tradičnosť používania systému
- pohodlnosť a organizačná nenáročnosť pre občanov a pracovníkov prepravcu
- pravidelnosť vyprázdňovania zberných nádob
- neberie sa do úvahy skutočné množstvo odpadov (vždy celý objem zbernej nádoby)
- nižšia motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov a k triedeniu odpadov
- vysoká miera anonymity na bytových domoch

Vrecový

Stručná charakteristika :

Platba podľa :

- počtu vriec,
- veľkosti (objemu) vriec (15 l, 30 l, 60 l, ...)

Vrecový zber

hlavné výhody a nevýhody

- rýchla návratnosť investícií na zavedenie systému
- vysoká miera spravodlivosti (aj pre byty v panelákoch)
- vysoká motivácia k minimalizácii a triedeniu
- výber poplatkov pred vykonaním služby
- pôvodcovia si aj tak kupujú vrecká do košov
- počiatočná investícia na zavedenie systému
- starostlivosť o predaj vriec
- nutnosť kupovania si vriec
- vyššie nároky na disciplinovanosť občanov a kontrolné orgány
- vyššia zodpovednosť pracovníkov pri zvoze (kontrola vriec)
- vznik odpadov zo samotných vriec

Vážiaci

Stručná charakteristika :

Platba podľa :

- váhy (kilogramov) odpadov

Identifikácia pôvodcu a váženie sa vykonáva automaticky pri vyklápaní zbernej nádoby.

Schéma vážiaceho zberu

Vážiaci zber

hlavné výhody a nevýhody

- vysoká miera spravodlivosti
- vysoká motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov a k triedeniu odpadov
- pohodlnosť a organizačná nenáročnosť pre občanov a pracovníkov prepravcu
- dáta v elektronickej podobe
- vysoké náklady na zavedenie
- vážiace zariadenie potrebuje servis
- vyššie nároky na disciplinovanosť občanov (odpadová turistika, nepoškodzovali identifikačných nálepiek, čipov, ...)
- za ťažšie odpady sa platí viac, ale skládka nie je limitovaná váhou

Žetónový (visačkový), Nálepkový

Stručná charakteristika :

Platba podľa :

- počtu žetónov (nálepiek),
- typu (objemu) zbernej nádoby (60 l, 110 l, 120 l, 240 l, 1.100 l, ...)

(POZN : Bežne (najmä v USA) sa pri tomto množstvovom zbere ako zberné nádoby používajú plastové vrecia.)

Žetónový (Nálepkový) zber

hlavné výhody a nevýhody

- tradičnosť na Slovensku
- veľmi nízke náklady na zavedenie systému
- vysoká miera spravodlivosti
- vysoká motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov a k triedeniu odpadov
- odstránenie anonymity domácností (pri RD)
- rýchlejší zvoz (netreba vyprázdňovať každú nádobu)
- nepravidelnosť vyprázdňovania zberných nádob
- nutnosť zakupovania žetónov
- vyššie nároky na evidenciu žetónov (evidencia sa však nemusí robiť alebo sa môže robiť elektronicky – čipy)
- vyššia disciplinovanosť zodpovednosť pracovníkov pri zvoze (kontrola žetónov) a občanov (vešanie žetónov)
- čiastočné zdržiavanie zvozu
- preťažovanie zberných nádob

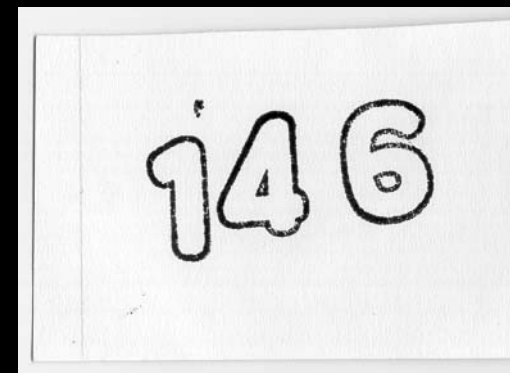

Žetóny

Poradové číslo žetónu

Súpisné a orientačné číslo domu

?

Hybridné (kombinované)

Stručná charakteristika :

Platba :

- Paušálny poplatok na určitý limit množstva odpadov,
- Pri prekročení limitu => doplatok

Kombinácie :

- ✓ Kontajnerovo – intervalový + vrecový,
- ✓ Žetónový + vrecový,
- ✓ Kontajnerovo – intervalový + kontajnerovo – intervalový (veľká + malá zberná nádoby), atď.

Hybridné (kombinované) zbery

hlavné výhody a nevýhody

- flexibilita (možnosť jednorazového alebo dočasného využitia ďalšieho druhu zberu)
- zabezpečenie vysokej miery spravodlivosti
- kombinácia výhod jednotlivých druhov zberov
- vyššia komplikovanosť evidencie
- vysoké nároky na zodpovednosť a disciplinovanosť občanov a pracovníkov prepravcu
- zdržiavanie zvozu

Ďalšie

Stručná charakteristika :

Platba :

- Čipovou kreditnou kartou vkladanou do zariadenia v zbernej nádobe,
- Mincami alebo žetónmi vhadzovanými do zbernej nádoby (automat), atď.

Ďalšie zbery

hlavné výhody a nevýhody

- vysoká miera spravodlivosti pre bytové domy
- vysoká motivácia k minimalizácii odpadov a triedeniu surovín
- veľmi vysoké náklady na zavedenie
- v našich podmienkach veľmi vysoké riziko nezodpovednosti a nedisciplinovanosti občanov a poškodenia zariadenia na zberných nádobách
- zvýšenie nákladov na evidenciu (automat)

Čo možno od množstvových zberov očakávať ?

VÝHODY ???

- Spravodlivosť
- Ekonomická stimulácia producentov
- Redukcia odpadov
- Zvýšená recyklácia odpadov
- Znížené skládkovanie (spaľovanie)
- Rast environmentálneho povedomia
- Zlepšenie estetiky krajiny
- Rast pracovných príležitostí
- Efektívnosť (ekonomická, technologická)
- Flexibilitnosť
- Menej reštrikcií
- Uplatňovanie princípu „Znečisťovateľ platí“

NEVÝHODY ???

- Neisté príjmy
- Administratívna náročnosť
- Natláčanie odpadov
- Vyššie náklady
- Nelegálne zneškodňovanie odpadov
- Zhoršenie medziľudských vzťahov

Ideálna štruktúra poplatku za KO a DSO

Dvojzložkový poplatok

Fixná zložka (paušál) : 30 – 50 % poplatku

(fixné náklady ako napr. odpisy, prenájom kancelárie, zberných nádob, ...)

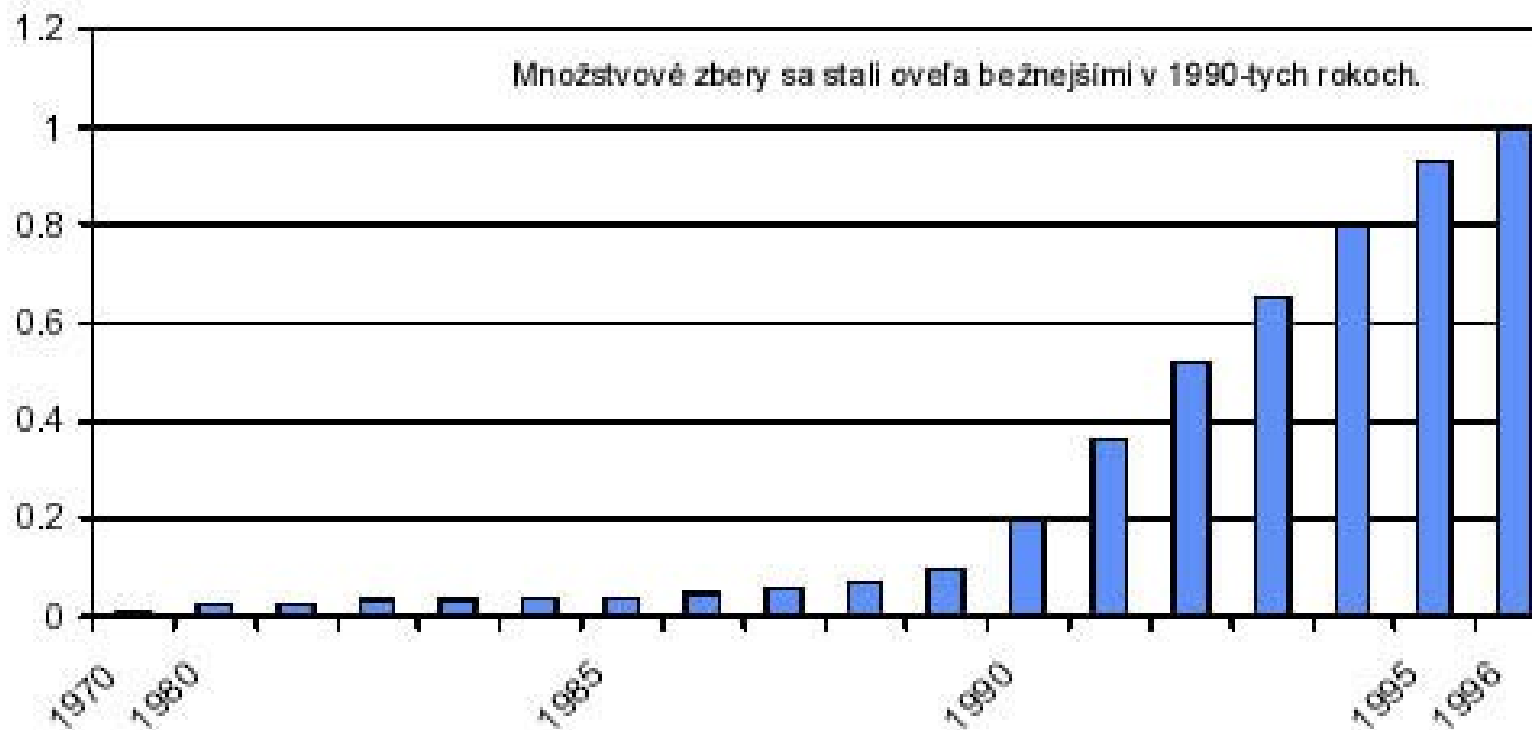

Pohyblivá (motivačná) zložka : 50 – 70 % poplatku

(náklady na zmesový komunálny odpad)

Vývoj v USA

Zavedenie množstvových zberov v rokoch 1980 - 1996

Zdroj : Skumatz Economic Research Associates, Inc., 1997

V USA má dnes množstvový zber okolo 6 000 miest a obcí.

Plat' toľko, koľko vyhadzuješ (PTKV) Pay As You Throw (PAYT)

www.epa.gov/payt

Email : payt@erg.com

Dubnická Environmentálna Skupina

Bratislavská 380/31
018 41 Dubnica nad Váhom

Tel : 042 / 442 8797
Email : des@changenet.sk

